

Nr B 50*Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag
för budgetåret 1958/59 till Göteborgs musikkon-
servatorium.*

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergman m. fl.* (I: B 1) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wallerius m. fl.* (II: B 3), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att dels till Göteborgs musikkonservatorium för budgetåret 1958/59 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 200 000 kronor, dels anhålla att Kungl. Maj:t måtte utfärda de föreskrifter som kunde anses behövligen för medlens disponering, dels ock anhålla, att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag framlägga förslag om slutlig organisation av musikkonservatoriet i Göteborg.

Hösten 1916 grundades Göteborgs orkesterskola med Wilhelm Stenhammar som inspektor. Elevantalet uppgick vid starten till 15, steg därefter vissa år till 20 för att efter hand minska, så att det vid 1950-talets början uppgick till något tiotal. Skolans verksamhet begränsades hårt av ekonomiska skäl.

I sitt den 4 februari 1954 dagtecknade betänkande »Musikliv i Sverige» föreslog 1947 års musikutredning upprättande av två musikkonservatorier i landsorten, varav ett i Göteborg och ett i södra Sverige. Enligt utredningens förslag borde göteborgskonservatoriet vara treårigt med i allt cirka 75 elever, årskostnaderna beräknades till 310 000 kronor. Orkesterskolans huvudman, Göteborgs orkesterförening, startade hösten 1954 en första årskurs av ett treårigt konservatorium. För det första verksamhetsåret anskaffades medel på privat väg. Genom ett engångsanslag av 68 000 kronor tryggade Göteborgs stad verksamheten för det andra läsåret 1955/56. I framställningar den 10 mars och den 2 september 1955 anhöll föreningen om ett statsbidrag å 125 000 kronor för budgetåret 1956/57. Genom beslut den 4 januari 1956 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande framställningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedermera yrkades i två vid 1956 års riksdag väckta motioner (I: 16 och II: 21), att riksdagen måtte dels besluta att å åttonde huvudtiteln uppföra ett engångsanslag av 125 000 kronor till Göteborgs musikkonservatorium för läsåret 1956/57, dels ock hemställa till Kungl. Maj:t om skyndsamt utredning rörande skolans framtida organisation och verksamhet samt om

framläggande om möjligt redan för 1957 års riksdag av de förslag, till vilka denna utredning kunde föranleda.

Statsutskottet framhöll i sitt utlåtande 1956:103, att utskottet vid sin prövning av förevarande fråga funnit att goda skäl i och för sig talade för ett understödjande av den av Göteborgs musikkonservatorium bedrivna verksamheten. En decentralisering och ett utbyggnade av konservatorieutbildningen skulle enligt utskottets mening utgöra ett värdefullt led i statsmakternas insatser på det kulturfrämjande området. I likhet med vad i motionerna påyrkats ansåg utskottet det oundgängligen nödvändigt att ytterligare utredning förebragtes beträffande förutsättningarna i ekonomiska, organisatoriska m. fl. avseenden för göteborgskonservatoriets framtida verksamhet. Utskottet var däremot icke berett att tillstyrka anvisande för budgetåret 1956/57 av det i motionerna begärda anslaget. Utskottet ifrågasatte emellertid huruvida icke bidrag till kostnaderna för det tredje verksamhetsåret — 1956/57 — kunde lämnas ur lotterimedelsfonden ävensom genom visst understöd från Göteborgs stad. Utskottet hemställde, att motionerna i vad de avsåge medelsanvisning icke måtte av riksdagen bifallas samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle giva till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna. Riksdagen beslöt i enlighet med vad utskottet sålunda föreslagit (Rskr. nr 1956:252).

Genom beslut den 26 oktober 1956 tillkallade dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande direktören för musikhögskolan, professorn B. A. Carlberg att såsom sakkunnig verkställa den i utskottets utlåtande angivna utredningen beträffande förutsättningarna i ekonomiska, organisatoriska m. fl. avseenden för musikkonservatoriets framtida verksamhet.

I framställning till Kungl. Maj:t den 13 september 1956 anhöll Göteborgs orkesterförening om ett årligt anslag från och med budgetåret 1957/58 till verksamheten vid musikkonservatoriet. Över framställningen avgav Carlberg utlåtande den 15 november 1956. Carlberg, som beräknade totalkostnaderna för konservatoriets verksamhet läsåret 1957/58 till 125 000 kronor, tillstyrkte — i avvaktan på att utredningen om konservatoriets framtida organisation och uppbyggnad avslutats, vilket beräknades ske under förra hälften av år 1957 — att erforderligt statsanslag beviljades konservatoriet för nyssnämnda verksamhetsår. Genom beslut den 3 januari 1957 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Såsom bidrag till kostnaderna för verksamheten vid konservatoriet under verksamhetsåret 1956/57 har Göteborgs stad anvisat ett engångsbelopp av 50 000 kronor, varjämte ett bidrag av 25 000 kronor lämnats ur lotterimedelsfonden.

I anledning av Carlbergs utlåtande den 15 november 1956 väcktes vid 1957 års riksdag två motioner (I: 67 och II: 74) med hemställan om att riksdagen måtte dels besluta att till Göteborgs musikkonservatorium under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1957/58 anvisa ett engångsanslag av 125 000 kronor, dels ock uppdraga åt Kungl. Maj:t att utfärda villkor för medlens disponering i enlighet med de riktlinjer som angivits av Carlberg.

Statsutskottet ansåg sig i sitt utlåtande 1957: 55 icke böra tillstyrka bifall till motionerna men förmodade, att Kungl. Maj:t i avvaktan på att slutlig ställning kunde tagas till utredningsmannens förslag i ärendet hade för avsikt att av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel anvisa det belopp som utöver bidrag från Göteborgs stad kunde under budgetåret 1957/58, i varje fall för de redan då därstädes intagna eleverna, erfordras för upprätthållande av utbildningen vid konservatoriet.

För läsåret 1957/58 beviljade Kungl. Maj:t Göteborgs orkesterförening bidrag för verksamheten vid Göteborgs musikkonservatorium dels från lotterimedelsfonden med 20 000 kronor, dels ock med 5 000 kronor från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Dessutom erhöll Göteborgs orkesterförening ur Konung Gustaf VI Adolfs 70-årsfond för svensk kultur 5 000 kronor för samma ändamål. Göteborgs stad anvisade ett belopp av 25 000 kronor.

Av professor Carlberg verkställd utredning rörande förutsättningarna i ekonomiska, organisatoriska m. fl. avseenden för musikkonservatoriets framtida verksamhet avlämnades den 13 maj 1957. Utredningen utmynnade i en hemställan, att ecklesiastikdepartementet måtte vidtaga åtgärder för Göteborgs musikkonservatoriums fortbestånd under budgetåret 1957/58 och att förslag till statens övertagande av konservatoriet från och med budgetåret 1958/59 måtte upptagas i 1958 års statsverksproposition.

Vid remissbehandlingen avstyrktes Carlbergs förslag av statskontoret medan övriga remissinstanser — musikaliska akademien, skolöverstyrelsen, riksräkenskapsverket, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Göteborgs stadsfullmäktige, Göteborgs orkesterförening, Svenska orkesterföreningarnas riksförbund, Kyrkomusikernas riksförbund, Musiklärarnas riksförbund, Svenska musikpedagogers riksförbund samt Musikfrämjandet — avgåvo tillstyrkande yttranden.

I *motionerna I: B 1* och *II: B 3* har anförts bland annat följande.

I såväl den utav Carlberg framlagda utredningen som av remissutlåtande över densamma har klart dokumenterats behovet av ökade utbildningsresurser för vårt lands musikliv samt det önskvärda i att den ökade utbildningen förläggs till annan plats än Stockholm. Såväl pedagogiska som praktiska och sociala skäl talar mot en utbyggnad av musikhögskolan i Stockholm. Det riktiga i en sådan lösning framstår så mycket tydligare

om man beaktar att utredningsmannen är rektor för musikhögskolan i Stockholm.

Ett av de sociala skäl som talar för en decentralisering är vad som framhållits i länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län yttrande:

»Länsstyrelsen finner att det här icke blott är fråga om de vanliga skälen för eller emot decentralisering utan att det fastmer gäller frågan om musikutbildningen för framtiden skall förbehållas det mindre fåtal, som har råd och möjlighet att uppehålla sig i huvudstaden, eller om den skall bli tillgänglig för ungdomen även i andra folkrika delar av riket.»

Det synes därför nu vara fullständigt klarlagt att det föreligger ett synnerligen angeläget behov av ökad musikutbildning samtidigt som att detta behov bör tillgodoses genom att den provisoriska, av Göteborgs orkesterförening bedrivna undervisningen vid Göteborgs musikkonservatorium erhåller de nödvändiga resurserna genom att statsbidrag beviljas för verksamheten och att de organisatoriska åtgärder för institutionen vidtages, som blir en följd härav.

Då det statsfinansiella läget för budgetåret 1958/59 synes synnerligen ansträngt har motion väckts om ändrad uttagningsprocent för skatt på här i riket verksamma utländska musiker och artister (artistskatten). Ifrågavarande motion syftar till att skattebördan skall vara lika för såväl utländska som svenska yrkesartister, som är verksamma i landet. Härigenom erhålles en ökning av statens inkomster som väl svarar mot den utgiftsökning som statsanslag till Göteborgs musikkonservatorium kan föranleda. Även om denna fråga i och för sig ej har samband med musikutbildningen har det med tanke på det ansträngda statsfinansiella läget syntts lämpligt att göra riksdagen uppmärksam på detta initiativ.

Utskottet. På grund av det föreliggande statsfinansiella läget och med hänsyn till svårigheten att överblicka de ekonomiska konsekvenserna av ett bifall till motionerna I: B 1 och II: B 3 är utskottet icke berett att tillstyrka bifall till desamma. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan om de erforderliga utbildningsresursernas omfattning med avseende främst å det föreliggande och framdeles uppkommande behovet av musikpedagoger och kyrkomusiker samt vidtager de åtgärder, som i sådant syfte kunna befinnas påkallade.

Utskottet hemställer alltså,

att motionerna I: B 1 och II: B 3 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 juli 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlon, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Boman, Thun, Påls-son, Bergman, Sundelin, Rikard Svensson, Mårtensson, Ivar Persson och Palme; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Petterson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Rubbestad, Persson i Växjö, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Andreasson, Heckscher, fru Thorsson och fröken Vinge.

Reservationer

1) av herrar *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Boman*, *Bergman*, *Sundelin*, fröken *Elmén*, herr *Andreasson* och fröken *Vinge*, vilka ansett att utskottet bort med anledning av det i motionerna I: B 1 och II: B 3 framställda yrkandet tillstyrka anvisande av ett belopp av 100 000 kronor för upprätthållande av den vid musikkonservatoriet i Göteborg bedrivna verksamheten samt förty hemställa,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: B 1 och II: B 3, till *Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg* för budgetåret 1958/59 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

2) av herr *Nilsson* i Göingegården.